

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

De iudicio dei co[n]tra Sennacherib. blasphemum. Sermo. xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Anctū r iessa

bile nomē dei sic viluit in ore xpianoz: vt illud blasphemari r maledici dicat quasi p nihilo Aperiūt namqz multi fetidū os in blasphemias impias creatoris sui: r irreuerenter sacrilegis buccis lacerant altissimā maiestātē regis regū r dñi angeloz r hoim p quibus in hoc sermōe bene esse arstratus sum. iudiciuz dei depromere ptra Sēnacherib blasphemāre. In illo hq̄dē speculabunt q̄ graue sit p̄m̄ blasphemie et maledictio dei. De quo tria mysteria proponim⁹ contemplanda.

Primū dicit superbie r violentie. Secūm maledictiois r blasphemie. Tertiu punitiois r vindicte.

De supbia fraude Sennacherib regis.

Insatiabilis est anim⁹ ambrosiosoz: quib⁹ nec ipse mūdus totus sufficere potest. Pater hoc in Sēnacherib: de quo. iij. Reg. xvij. dicit q̄ anno. iij. regis Ezechie ascēdit Sēnacherib rex assyrioz ad vniuersas ciuitates iuda mūtās: r cepit eas. Tūc misit ezechias nūcios ad regē assyrioz Nico. de lyra dicit q̄ ezechias sciēs pupulā sibi subiectā. r Achaz patrē suuz deū multiplicat offēdisse: merito timuit ne in vindictā dictoz maloz pmitteretur rex assyrioz venire ad destructionē ciuitatis hierlm: vbi vigebar diuinus cultus de quo ipse erat zelantissimus.

Quare nūcios misit dicens: Peccavi repurās p̄m̄ p̄ris suū: recede a me: r omne qd̄ imposueris mihi feram. Prudenter in hoc egit: q̄ vt dicit Aug. lib. viij. de ciui. dei. c. ij. In oibus fere gentibus quodāmodō vor nature ista perionitur: vt subiugari vicioribus mallent quib⁹ cōtingit vinci: q̄ bellica oisana vastatione deleri. In dicit itaqz rex assyrioz ezechie trescenta talenta argenti r

triginta auri: deditqz ezechias omne argētū qd̄ reperit fuerat in domo dñi in thesauris regis: r cū nō sufficeret: pfregit valuas repli dei: r laminas aureas quas ipse affirerat ad decorem: r dedit eas regi assyrioz. Dicit Nicos laus de lyra: et hoc accipit argumētū q̄ principes in necessitate p conseruatione reipublice possunt accipere de thesauris ecclie. Nā vt dicit. xij. q. ij. c. aurū. Aurū h̄ ecclia nō vt seruet: sed vt erogat. fm̄ h̄o magistrū i historia accepta pecunia rex assyrioz sub pacto in pace dimittēdi regnum ezechie: infideliter agēs pactū nō seruauit: sed misit exercitū r nūcios in hierlm ad terrēdū ezechia: vt terris redderet ciuitatē: r populus trāferret in assyrios: r cult⁹ dñi de hierlm auferret. Qd̄ nullo mō ezechias fecit: s; restitit r cōuocās pplm̄ exhortat⁹ fuit ad defendēdū templum sanctum r gentem. Quia h̄o in hoc capitulo de regno assyrioz sit mentio: ideo de illo consideremus tria.

Primo originem. Secundo dilationem. Tertio terminationem.

De regno r monarchia assyriorum: r primo de ortu eius.

Primo p̄siderem⁹ regni assyrioz originē. Dicit magr i historia sup̄ Benesim post capl⁹ de morte abrae. Exortū est regnū assyrioz vigesimo dñto āno Saruch p̄ qui Abrae sub belo. Qd̄ h̄dē itelligendū est quātū ad regnū initū. Nā Bel⁹ prim⁹ intravit assyriā: r paz obtinuit in ea. Sed eo mortuo: filius eius Nim⁹ vt refert Iustin⁹ r Orosi⁹: totā assyriā occupauit: r in regione assyrioz edificauit ciuitatē quā Ninipe nominauit: anno regni sui. xlij. Quinquaginta autē ānis bel⁹ la finitimis itulit. Qui dū deficiētē a se oppugnat vrbē: sagitte ictu itenit. Et vt dicit Orosi⁹ li. j. regnū assyrioz vsqz ad Sardanapalum annis mille. clx. actū est. Fido. li. iij. etymol. Assyria inq̄ vocata est ab Assur filio Sem: q̄

De timore iudiciorū.

sa regione post diluuiū p̄m̄ icolauit. h
ab ortu india: a meridie mediā tangit:
ab occidēte tigrim: a septentrione mon
tē caucasus vbi porte caspie sunt.

¶ De magnificentia regni assyrioz.

Secundo cōsiderem⁹ illi⁹ re
gni dilatationē. Fuit em̄ re
gnū illud amplissimū: de q̄
Augu. lib. xvij. de ciui. dei.
cap. ij. ait: Duo regna cer

nimus longe ceteris puenisse clariora:
assyrioz p̄mū: deinde romanoz: vt t̄pi
h̄ ita locis iter se ordinata atq; distin
cta. Nam quō illud p̄m̄: hoc poster⁹:
eo mō illud in oriēte: hoc in occidentē
surrexit. Et. j. subdit Aug. Quātū atti
net ad p̄mū imperiū nullū mai⁹ p̄mis
reponibus q̄ assyrioz fuit: nec tam lō
ge lateq; diffusū. Quippe vbi Nin⁹ rex
Beli fili⁹ vniuersam asiā: que totius
orbis ad numerus partū tertia dicit:
ad magnitudines h̄o dimidia reperit:
vsq; ad libye fines subegisse traditur.
Solis quippe indis in partibus orien
tis non dnabat: quos t̄ eo defuncto.
Semiramis pro: eius est aggressa bel
lādo itaq; factū est vt q̄cūq; in illis
terris ppli seu reges erāt assyriozū res
gno ditioniq; parerēt: ⁊ quicquid im
peraretur efficerent.

¶ De fine ⁊ terminatiōe regni assyrioz.

Tertio cōsiderem⁹ regni assyrioz
rū terminationē. Scdm̄ em̄ ma
gistrum in historia scholastica
sup. iij. li. Reg. c. de Ozia. sub

Ozia rege iuda terminata ē monarchia
assyrioz. Nā sardanapal⁹ vltimus mo
narcha victus ab Arbate medo: semet
ipsum cōcremauit. De hoc inquit Ju
stinus li. j. Sardanapalus fuit vltim⁹
rex assyrioz: oī muliere corruptior: mol
licie corpus ⁊ lasciuia oculoz omnes fe
minas antecellens. Sed hic dubitat si
tpe Ozie defecit monarchia assyriozū:
quomodo Sennacherib erat rex assy
riozum. Nam post Oziam regnauit Jo
athan Achaz. ⁊ post Achaz Ezechias

as: cui⁹ tēpore Sennacherib rex erāt
assyriozū. Rñdet magister in historia
sup. iij. lib. Reg. q̄ post Sardanapalē
fuerunt reges assyriozū sine monarchia
potētes vsq; ad subuersionem Ninie.

¶ De blasphemia Sennacherib. Cap. ij.

N viribus suis cōfidēs Sen
nacherib deus blasphemare
ac maledicere ausu temerari
o presumpsit. Qd quidem
fecit tribus vicibus.

Prima per Rapsacen.

Secda p eundē.

Tertia p suas litteras.

¶ Prima vice blasphemauit deū p̄
psacē. Et em̄ d. iij. Reg. xvij. irritum
faciens iusturandū Sennacherib militē
ad obsidendū hierusalem Thartan et
Rapsacen cum exercitu valido. Vocat
uerunt autē regem ad colloquiū ⁊ nos
luit exire. Dicit Nico. de lyra: q̄ fuerat
exptus fraudē post solutionē pecunie:
ideo timebat de p̄ditione. Nā vt ait ve
geti⁹ lib. ij. de re militari. frequētis ob
uentiones pacisq; simulatio credulis
mag nocuere q̄ arma. Misit ergo Eze
chias Eliachim pontifices ⁊ Sobnath
scribā. ⁊ Joachim a cōmentarijs: et lo
quebat ad eos hebraice: ⁊ dicebat: O
Ezechias in quo cōfidisti vt audcas rebel
lare: Si cōfidis in rege egyptio innite
ris baculo arundineo. Si spem ponis
in deo tuo: nunqd̄ dñi gētiū: ⁊ israel
liberauerunt eos de manu mea. ¶ Se
cundo blasphemauit deū per psacm
Rapsacen. Nam cū loqueret audiente
p̄plo. Eliachim⁹ socij rogabāt eū: vt lo
queret eis syriace et nō iudaice audē
te populo qui erat sup murū. ne. l. po
pulus terreret ex vrbis Rapsacē: ⁊ q̄ in
verbis suis intermisceret verba blas
phemie s̄m̄ Nico. de lyra et hoc dicitur
hebrei: q̄ iste Rapsaces erat iude⁹ na
tione; sed derelicta lege conuersus est
ad gentilitatem. Magister in historia
dicit q̄ erat salmarites. Et quidā autē
filium fuisse esaiē qui tranierat ad sy
rios ⁊ susceperat ritus gentium. ¶

ergo Rapsaces exclamavit etiam ad populum. Dicit rex magnus assyriorum. Facite mecum quod vobis utile est: ne comedatis stercorea vestra: et bibatis vinam yestra. Egredimini ad me et vrimini bdis vestris. Nolite audire Ezechiam qui vos decipit dicens: Dominus liberabit nos: nunquid liberauerunt dii gentium terram suam de manu regis assyriorum? Et multa alia referendo: ponebat in deo falsitatem et decipionem: et saluandi impossibilitatem. Populus autem tacuit et nihil respondit.

¶ Tertio blasphemavit Sennacherib deum qui litteras cominatorias et terribiles misit Ezechie. Ut enim habet. iiii. Reg. ix. Reuersus est Rapsaces ad regem assyriorum expugnantem sobnam. Nam ut dicit magister in historia. Sennacherib transiit ad egyptum expugnandum ut triumphas rediret et euerteret hierusalem. Interim ergo misit litteras Ezechie in quibus inter cetera dicebat: Non te seducat deus tuus in quo habes fiduciam. Et plura alia scripsit in contumeliam dei: et utpote sui omnes filia loquuntur spernentes et deridentes magni dei et immortalis.

¶ De tremenda plaga Sennacherib et exercitus eius. Caplm. iij.

Qluit deus ferre blasphemias et contumelias irrogatas nobis: sed contra Sennacherib. In quibus effudit iram indignationis sue. Ad quod inuestigandum tria in ista parte consideremus.

Primo Ezechie zelum et orationem.

Secundo exercitus occisionem.

Tertio Sennacherib peremptionem.

¶ De zelo et oratione Ezechie.

Primo consideremus Ezechie zelum et orationem. Cum enim ad ipsum reuersi fuissent illi quos miserat ad Rapsacem: nunciassentque verba illius blasphemie scidit Ezechias vestimenta sua et operit est sacco. Lectis quoque litteris Sennacherib: ascendit in domum domini: et expandit litteras coram domino: et orauit dicens:

Domine deus israel: qui sedes super cherubim: id est presides omni creature etiam angelice: tu es deus solus omnium regum terre: tu fecisti celum et terram in cunctis na aurem tuam: et audi: id est effectum iusticie tue ostende contra Sennacherib: qui misit ut exprobiaret nobis deum viuente. Salua nos obsecro de manu ipsius. Tunc deus misit esaiam ad Ezechiam confortans eum: et pronuncias quod ventura erant super Sennacherib.

¶ De exercitibus Sennacherib occasione:

Secundo consideremus exercitus occasionem. Postquam enim Sennacherib venit de egypto et hierusalem obsedit: nos cre angelus domini percussit in castris assyriorum centum octoginta quatuor milia. scilicet omnes robustos bellatores: et principales exercitus: ut scribitur. ij. Paral. xxxij. c. Cumque diluculo surrexisset Sennacherib vidit omnia corpora mortuorum. Dicit Nico. de lyra super Hebreos. quod corpora fuerunt incinerata: sub armis et vestibus intactis ita quod populus Ezechie potuit de facili spolia colligere: et sine cadauerum fetore.

¶ De Sennacherib peremptione.

Tertio consideremus Sennacherib peremptionem. Qui timens fugit cum decem viris tantum ut dicunt hebrei: et rediit in ninive. Cumque adoraret in templo Nefrach deum suum Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum gladio: fugeruntque in terras armeniorum: et regnavit pro eo Assaradon filius eius. Magister in historia dicit quod indignationi erat filii maiores in patre: eo quod illum minorem natu preceperat eis in regem: quia magis diligebat matrem ipsius quam illorem. Et in hoc ostensus est Sennacherib deteriori populo: quia parricidio filiorum est reseruat. Rabbi autem Salomon asserit quod principes regni cuncti bati erant contra Sennacherib: eo quod filii eorum et amici erant mortui modo predicto propter eius blasphemiam et

De timore iudiciorum.

superbiam contra deum israel. Propter quod tractabant de morte ipsius. Quod cum ad eius aures pervenisset: intrauit templum dei sui: orans et premitrens quod si hoc periculum evaderet in eius honorem duos filios predictos sacrificaret. Quod cum illis innotuisset eum interfecerunt: ne ab eo interficerent. Neque frivolas rem putandus est loqui Rabbi Salomon de voto filios immolandi. quoniam dum pernicies idolatrie totum pene mundum involuebat: hec erat demonum malicia: ut hoies sacrificari sibi sagacissime procuraret. Declarat hoc Eusebius Paphlasi li. iij. de evangelica preparatione. ubi ait: Gentilium adhuc vocabus ad declaranda prescoporum temporum pestem utemur que adeo animos hominum inuasit: ut quasi demoniaci et a perniciosissimis profecto spiritibus agitari: liberorum sanguine sceleres placarent virtutes. Ita pater unicuique filiorum: dilectam mater filiam demoni tanquam ovem sacrificabant. Ita genus hominum quod humanum esse natura cognoscit ad furiam: immanemque crudelitatem a demonibus impellebatur. Que ita se haberi non solum apud barbaros: verum etiam apud grecos omnis historia plena est. Nam Rhodii hominem saturno sacrificabant. Quam rem magisteribus postea mitigare volentes mortis supplicio aliquem damnatum ad saturniam usque conseruabant: quem in ipso festo vitio gravatum immolabant. In salamine vero insula quam antiquissimum tempus coroneam vocabant: usque ad Diomedis tempus Agrauale Cecropis filie homo credebatur: postea vero in templo Pallidis Agrauale ac Diomedis. unum eius tantum fuit Diomedis homo immolabatur: qui ab adolescentibus rex athenarum ductus a sacerdote hasta percussus et in rogo impositus cremabatur. Quam rem Diphilus rex cypri Seleucus tempus abominatum non hoies: sed bouem Diomedis sacrificari statuit. De monstrum autem ille quicum fuerit non inuitus bouem pro hoie suscipiebat Ita non multa interesse inter immolatos hoies atque bestie vide-

tur. Anethus autem historicus apud egyptios in elio poli hoies immolatos fuisse in libris de pietate testatur. Que morum Anostia improbauit sacrificabant vero Junoni tres in die quos iugurabant si mundi essent quemadmodum postea videlicet. Cereos autem hoies offerri pillis res Anostis iussit. Dionysio etiam omni die apud egyptios appellato homo crudeliter discerptus sacrificabatur. Zaccadimonios etiam Apollodorus scribit hominem Marti sacrificare solitos. Et phoenices belloz aut pestilentie calamitatibus amantissimos saturno solebant immolare. Philo etiam qui phenicia historia prescribit hisybis in primo vix libro. Mors in prescriptis in magnis calamitatibus atque periculis fuisse: ut civitates aut gentes principes dilectissimum et liberis violenter demum quam redemptis penam traderet sic traditum mystice iugularet. Dionysius etiam Alicarnasensis vir romane historie ac italice peritissimus huius sceleris testis est qui in li. de antiquitate italica. Jovis et Apollinis quem decima hominum immolatum non fuerat magnas italici calamitates induxisse his verbis scribit: Nullus in ardore fructus ad maturitatem usque pervenit sed imaturi omnes defluebant: nec in pecemine replebant: nec herbe pecorum sufficiens germinabant: fontes quoque ipsi si alij bibi non poterant: alij citato perdeficiebant et aut mulieres abortum perdebantur aut nati pueri manca et discerpti erant. Cetera quoque hoies multitudine egrotante ac morte crebrius quod solebatur verabant. Et plura alia commemorat Eusebius qui brevitas causa dimitto. Quibus apparet quod Rabbi Salomon rationale causas adducit: que filij Senascherib in premissis manibus crederent. facta sunt tamen omnia ex dei iudicio: qui sic vultu luit iniquitatem et blasphemiam. Et tamen bestie turpiter loquuntur: illiusque suis buccis imaledictis lacerant: cum tamen omnes obligeantur deum cum laude et reverentia nominare. Nam si falsos deos romani ita venerant

tant vt nihil turpe de ipis loq̄ liceret: quāto magis nos deū verū et immortale honorare debemus? Audite diligēter o xpiani lauacro sacri baptismatis regenerati qđ Eusebius Pāp̄bi libro ii. de euāgelica preparatiōe scribit: hōmani in q̄t p̄be intelligētes fabularū signēta sp̄uerūt. Quod ab Alicarna seo Dionysio cognoscere poteris: qđ in scdo vetuste romanorū historie res gestas Romuli enarrās: in iam quocq; illius viri de dijs his verbis ondit. Nō ignorauit: qđ diligēter quotidie leges: et de bonis reb; cōtētio et militaris exercitatio optimam ciuitatē cōstituūt. Quārū rerū magnā curā adhibuit: a cultu deorū incipēs. Tēpla igit locos aras simulacra formas et symbola: virtutes bisicia: que a dijs hoībus collata sunt: ceremonijs ac celeberrimas solēnitates q̄bus dii culti gaudēt et dies festos ceteraq; sic cōstituit: vt optime grecorū reipublice res romana cōferri possit. Fabulas autē qđ de dijs tradunt turpes atq; inutiles existimās: nec solū dijs: sed neq; p̄bis hoībus dignas cūctas eiecit: ac psuasit: vt optime de dijs romani et existimāt et loquāt. Nullo em̄ opus imortali nature indignū illis attribuit. hec ibi. O quāta confusio igit xpianorū qđ deū pditorē impiū acceptororūq; psonarū improbe accusant: aliāq; inhonesta pferūt in cōtus meliā eis. Nō sic impij nō sic. Bndicite et nolite maledicere: quatinus liberet nos ipse ab oi malo: largiēs i hoc seculo suā gratiā: et in futuro gloriā sempiternam. Amen.

De iudicio dei cōtra Nabuchodonosorū superbiētē. Sermo. xvj.

Apphorus colla des ops potēti d̄tute cū calcare psueuit. Neq; vll; vncq; inuēt est tā diues et magn; qui effugere potuerit manū eius. Est de hoc exēplū Nabuchodonosorū regis babilonis: qđ pro elatione sua humiliatus

fuit a deo et punit; flagello singulari. Recaro vt cōmoueamur ad tuncendū semp deū: statui in hoc sermone de iudicio dei cōtra nabuchodonosorū superbiētē dicere. De quo tractaturū tria mysteria contēplabimur.

- Primū d̄: supbe elationis.
- Secūdo acerbe punitiōis.
- Tertiū fructuose emēdationis.

De supbia nabuchodonosorū. Ep̄. s.

Ec est p̄sp̄ritatis tp̄alis cōditio: vt ingratos hoīes dei bifactoris sui faciat obliuisci. Siquidē nabuchodonosor a deo sublimatus in regnū post multas gloriofas victorias et iudeorū captiuitatē: cōtra deū ceruicē erexit: factusq; est supbus: elat; et presumptuosus. Quod maxime monstratur in tribus.

- Primo in statue erectione.
- Secdo in puerorū cōdēnatione.
- Tertio i supbi; p̄fidētia et p̄sūptiōe.

De statua nabuchodonosorū.

Primo apparet supbia nabuchodonosorū in statue fabricatiōe. Ubi tāto grauius deliq̄t quāto antea magnalia dei sibi fuerāt pdicata et reuelata. Nā vt d̄ Daniel. ij. c. anno regni ei; scdo visio nē habuit de statu q̄ tuorū regnorū: t̄mo narchiarū in statua mirabili qđ sibi sup naturaliter fuit ostēsa. Qđ nō ab re factū est. Nā vt dicit Hiero. vidit rex impi; somniū futuroz; vt interpretate sancto qđ viderat deus glouificet: et captiuoz; deoq; in captiuitate seruientiū sit grāde solaciū. hec ille. Cū hō oēs sapiētes babilonis essent req̄siti vt dicerēt qđ ipse viderat: eo qđ a mēte sua recesserat: et qđ visio significaret om̄es dei virtutē sibi nūciabāt dicētes: Sermo quē tu rex q̄ris grauis est: nec repit qđ qđ qui indicet illū exceptis dijs quorū cū hoībus nō est cōuersatio. Ubi Hiero. ait: Cōfitent magi: p̄fitent arioli et oīs scia secl̄aris lrature: p̄ficiētis futuroz; nō cē hoīs sed dei. Et quo p̄dat;